

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Alia difficultas resolvitur, & quodnam sit objectum materiale &
formale virtutis pœnitentiæ, breviter explicatur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

cati, secundum quod opponitur bono proprio cuiusque virtutis; quia ejusdem virtutis est immediate prosequi bonum, & odio habere malum sibi adversum; odium tamen peccati considerati, ut est offensæ Dei, debilis per satisfactionem, sub qua ratione est à penitentia, nec elicitivè, nec imperativè procedit ab aliis virtutibus, sed oritur solum à penitentia; quia sub hac ratione non cadit sub objecto aliarum virtutum, sed solum spectat ad objectum penitentia.

§. III.

Alia difficultas resolvitur, & quodnam sit objectum materiale & formale virtutis penitentia, breviter explicatur.

33 Dico tertio, objectum materiale virtutis penitentia esse peccatum, quatenus est offensæ Dei expiabilis per satisfactionem.

Patet hæc conclusio, virtus enim penitentia versatur circa peccata, non sub particulari aliqua ratione, quandoquidem versatur circa omnia; nec prout opponuntur bono divino, sic enim respiciuntur à charitate, ut dicemus articulo sequenti: Ergo solum ut sunt offensæ & injuriæ Dei, expiabilis per satisfactionem; proprium enim ejus motivum est dolere de peccato ex intentione destruendi & removendi illud, ut est injuria Dei, quod fit per satisfactionem. Ex quo

34 Inferes primo, peccatum duntaxat præteritum, esse objectum ut sic dicam primum virtutis penitentia: quia offensæ ut expiabilis, consideratur ut præterita: neque enim est expiabilis, nisi postquam commissa est: secundario tamen & minus principaliter penitentia fertur circa peccata futura, quia proponit nulla in posterum committere.

Inferes secundo, peccata aliena non pertinere ad objectum materiale penitentia, quia penitentia non respicit peccatum nisi ut expiabile, seu quodidem prorsus est, ut per satisfactionem compensandum: Sed purus homo non potest satisfacere pro culpa aliena, esto possit satisfacere pro pena temporalis: cuius differentia ratio est, quia satisfactio pro pena temporalis, fit veluti per externam quandam solutionem debiti, quam potest unus prestare pro alio: at verò satisfactio pro culpa fit per internam offendenti erga offensum subjectionem, quam non potest unus pro alio facere: Ergo &c.

Inferes tertio, quod licet culpa mortalis, cum habeat propriè rationem offensæ, sit veluti principale objectum penitentia, tamen peccatum veniale, cum participet imperfectè rationem culpæ & offensæ, erit etiam objectum saltem secundarium & minus principale illius. Idem cum proportionem dicendum est de peccato exteriori, quod non addit malitiam supra interioris. Peccatum verò originale, nullo modo pertinet ad objectum penitentia, quia tale peccatum est malum naturæ, & non personæ: unde non potest privati alicujus hominis satisfactione expiari.

37 Inferes quarto, non solum malum culpæ, sed etiam malum pænæ, pertinere ad objectum materiale penitentia: quia per pœnam voluntariè assumptam peccator satisfacit Deo, & compensat quantum est de se jus divinum læsum.

38 Dico quarto, objectum formale penitentia esse jus divinum læsum per offensam, ut reparabile per satisfactionem & compensationem quandam.

A Patet etiam hæc conclusio, tum quia per illud objectum distinguitur penitentia ab aliis virtutibus, tum etiam quia attingere peccatum solum habens difficultatem: Ergo debet pertinere ad aliquam virtutem: Sed non potest pertinere ad aliam, quam ad penitentiam, ut consideratur in articulo sequenti: Ergo objectum formale penitentia est jus divinum læsum per peccatum, ut reparabile per satisfactionem.

ARTICULUS III.

B *An penitentia sit virtus à ceteris distincta, vel ad aliquam ex illis reducatur?*

Licet Theologi communiter doceant, penitentiam esse virtutem aliquam specialem, qui tamen non distinguunt illam à reliquis virtutibus, sed reducunt ad aliquam ex his quæ erga Deum versantur, vel ex illis quæ ad iustitiam pertinent. Unde cum dicunt penitentiam esse virtutem specialem, non sumunt illam specialem, prout distinguitur contra omnem aliam virtutem particularem, sed prout distinguitur contra aggregationem multarum virtutum. Aliqui ergo quos videmus in 4. p. quæst. 54. membro 1. arti. existimant penitentiam reduci ad charitatem, quatenus amore Dei detestatur peccatum; ejusdemque virtutis est diligere objectum, & detestari oppositum. Alij cum Cajetano asserunt eam pertinere ad virtutem religionis, quatenus honorem Dei debent, per peccatum sublatum, restituere. Alij cum Cajetano asserunt eam pertinere ad virtutem religionis, quatenus honorem Dei debent, per peccatum sublatum, restituere. Alij revocant quod penitentia est eadem virtus ac iustitia, vel commutativa, ut Durandus & Marilius: vel vindicativa, ut Scotus: vel distributiva, ut Gabriel.

§. I.

Revertitur prima sententia.

Dico primo, penitentiam esse virtutem distinctam à charitate.

Probat ratione fundamentali: Virtutes quæ habent distincta objecta formalia, distinguuntur inter se: Sed charitas & penitentia recipiunt distincta objecta formalia: Ergo inter se distinguuntur. Minor probatur: Objectum formale penitentia est jus divinum læsum, ut reparabile per satisfactionem, ut articulo præcedenti ostensum est: objectum verò formale charitatis est bonum divinum, seu Deus ipse ut in se est, unde charitas est virtus Theologica, non verò penitentia: Ergo habent diversa objecta formalia.

E Confirmatur: Respicere jus divinum corripit solum virtuti iustitiæ, cum jus sit proprium illius objectum: Sed charitas est virtus distincta à iustitia: Ergo jus divinum non respicit.

Probat secundò conclusio, destruendo præcipuum fundamentum adversæ sententia. Licet charitas opponatur peccato, illudque destruere conetur respiciunt, & in ejus destructione continentur: Ergo inter se distinguuntur. Consequentia patet, Antecedens probatur, advertendo peccatum dupliciter posse considerari, nimirum prout est malum oppositum bono hominis, quem potest reparare rectitudine rationis, gratia, charitate, & aliis virtutibus ac donis supernaturalibus, quæque